

PRONAĐENA DVA ZANIMLJIVA HRVATSKA SREDNJOVJEKOVNA RUKOPISA

Domagoj SIMUNOVIĆ

Prije dvije i po godine kupio je Slavenski institut u Beču dva hrvatska rukopisa, »Misglenie muche bozie« i »Cvjetice« sv. Franje. Oba sam rukopisa pronašao u National Bibliothek u Dublinu.

Prvi, »Misglenie«, imade 11 folijskih listova, veličina listova je 20 prema 15 cm. Na svakoj se stranici nalazi 20 do 25 redaka, napisanih latinskim kurzivnim pismom. Cijelo je razmatranje pisano veoma čisto i vrlo dobro je sačuvano, izuzevši zadnje dvije stranice. Rukopis je nastao na čakavskom području.

Sastavljač rukopisa nije poznat, i nije ustanovljeno da li je to prijevod ili original. Kako se vidi iz uvoda (»Sedam crat obdan slavu tvoju govori svety bernardo oppat Molila sy men odviše bogoglubna da chy choli put od contemplania. . .«), ovo je razmišljanje namijenjeno nekoj redovnici, a zamišljeno je kao nadopuna kanonskim časovima, te se i podjela rukopisa podudara s podjelom časoslova. Možemo smatrati da je rukopis nastao u 15. stoljeću.

Drugi rukopis, »Cvjetici«, zapravo je bez naslova. Prvu stranicu, koja nosi naslov »Atto divoto e cristiano utile a tutti (li crist) i fedeli cristiani, che si chiama fiore del sig.re di S. Francesco«, napisala je druga ruka, ne ona koja je napisala cijeli tekst »Cvjetica«. Na prvoj je stranici ovaj podnaslov: »Questa e una traduzione dei Fioreti di San. Francesco in lingua Volgare Illirica«. Hrvatski tekst počinje prvim poglavljem »Cvjetica«: »Delo devoto i chorisno svim vernim charstiano(m) cho se zove cvitge od gospodina svetoga francischa. . .«. Tada slijedi »capitul parvi«, »Naiprii jest zamyriti. . .«

Rukopis imade 131 folijski list. Veličina i broj redaka podudara se s »Misgleniem«. I ovaj je rukopis nastao na čakavskom području, ali se mjesto točno ne zna. Prevodilac i vrijeme nastanka ovog rukopisa također su nepoznati. Vjerojatno potječe iz 15. stoljeća.

Misglenie Muche bozie

E dem riar obdan slauu tuayu rechech Souoris suery bernarda
 Mobilaly merie aduse begyabna da chy choli put od chontomplan
 ia muche nasoga gopodina reby uchasy poleadam Vrimen od adne-
 Souoris ugiltinu da suachu suza quales. da naldia marej gmi
 iz spomenuric od muche nasoga zluhacelja palitajia chy mnu-
 che muche sare ruzij hil jst. Sato spomochy u onoga choga glu-
 basiu usgan iesam cachely boglie mogheh i umuch umalo zicy
 pisal iesam ono casimj profula dusa ugiltinu cha milly muchu-
 bosiu od malo zicy mnoghe zici ochie hrechy chacho i dusa dia-
 nemilly muchu bosiu od ucle rici namalo schratiguch Sachu tuaz-
 enag da vcho uouug mudrosty budet hiti prud vecinij chasur-
 chu flich mudrosti jst od potirbe tebi jst usdarlatie od py-
 chie ricy ochichanch i pitie podobno cimij. i some anocane od
 potirbe od gidemia i pitie volimaty. J iolchueri od potirbe jst-
 dale cunale od uclicha zouorenja. i tselnia vclajia. Nigdaz ugilti-
 ni nechij biri obuar ucliu chole zouorenje tselnie. i neuridne-
 chi ochie dalsji muchu i tughu i sucharstuu. J umalo rici da-
 rachu. Od pomgne urimengt i nallagennia putnoga. Ni sinitchon-
 gis tselnog od potirbe jst suchicim pomgnom od sebe da odne-
 met. Sac nepristugile dobro pekal tselna smisleniem muche bozje
 Od potirbe ugiltinu tebi budet da chad choli pcelstie stogechy uclie
 tomplanu tuojem onacho chacho dabi oncy bila chada bi mucer-
 palitaj tuaj. J tacho derstie ugaouoniu i u vclimiu chacho dabi
 bud tuoga uclala pd tuogimj accima muchu ruzij. J tacho

»Misglenie muche bozie« (uvod)

Dele dajeta iherijna sum ucrim... chole
zate curge od gospodina suroga francischa upri
licena zivotu iherij od nasega gospodina isusar
isucharsa iherijna gno-gno... papam suctim
Capitulum...

Naripni jest paminiti... dari dar slawni
suen francischo usnih suogih... za pihora suo
ga bi uprilican gospodinu isusar sparsi-eglu jere
chacho isucharsa u papantacy od suoga papoidan
ja obra duanadoga... apostolat za
pogarditi suacha suara suibonu aslidit...
ga u abos-un iuginih crpisi... Tacho suara
ischo obra upocaraty za pandantim od...
duanadoga... abocjanu iprat... od
piscinoga abostua... jedan od duanadoga
apustolat isucharsa... bi od uarjen od boga nar
pochensc obisi paganto... Tacho is dan od polarisou
suoroga francischa chi gimj gimc frar juan od
chapsle od clonfise napocan sam sabo obisi...
ganto... gono jest gimim... ex-ampal iuzsch
od... suaha... dari niga
... dari... produjiti dari do concu
... boga... suati apostoli bise sua
... ad sueriga... duha
... suara... suara... suaroga francis
cha bise gladi ad... sueriga dar adur mena

N.B.

Konstrukcija rečenica, idiomatika i upotreba riječi, pogotovo stranih, govore u prilog talijanskoj matici. Tako npr.: »činiti činiti« = tal. fatto fare, ili »činiti davati« = tal. fatto dare.

O tome tko je bio posjednik ovih rukopisa i kako su oni dospjeli tako daleko izvan granica naše zemlje, kao i mnogi drugi, poznati i nepoznati, vrlo je teško nešto određeno kazati. Za »Cvjetice« je možda lakše pretpostaviti kako su došli u Dublin, jer su se oni u srednjem vijeku rado čitali, poput današnjih kriminalnih romana, te bili prošireni posvuda već i zbog same osobe sv. Franje.

Odgovori na ta i mnoga druga pitanja koja nameću ovi rukopisi, dobit će se nakon kritične obrade rukopisa sa stajališta ortografije, morfologije, razvitka glasova, upotrebe riječi, sintakse i stila.